

Inhoudstafel

VOORWOORD	27
HET FENOMEEN FISCALE FRAUDE EN ENKELE RELEVANTE DELICTEN	29
<i>Patrick Waeterinckx en Jacques Vandeuren</i>	
1. INLEIDING – FISCALE FRAUDE ALS MAATSCHAPPELIJK FENOMEEN	31
2. HET MISDRIJF ‘FISCALE FRAUDE’	34
2.1. Constitutieve bestanddelen	34
2.1.1. Het materieel element	34
2.1.2. Het moreel element	36
2.2. De juridische relevantie van het verschil tussen ‘gewone’ en ernstige fiscale fraude	41
3. FISCALE VALSHEID IN GESCHRIFTE EN GEBRUIK EN RECENTE RECHTSPRAAK I.V.M. HET ‘CONTROLECRITERIUM’	48
3.1. Constitutieve bestanddelen fiscale valsheid in geschrifte	48
3.1.1. Algemeen	48
3.1.2. Aard van het misdrijf	50
3.2. Verfijning van de rechtspraak i.v.m. het controlecriterium door cassatie op 19 november 2019?	51
3.2.1. Afbakening problematiek	51
3.2.2. Het bestreden arrest van het hof van beroep van Gent	52
3.2.2.1. De vervolgte feiten van fiscale valsheid in geschriften	52
3.2.2.2. Het oordeel van de appelrechters	53
3.2.3. Het oordeel van het Hof van Cassatie	56
3.2.4. Besluit	57
4. WITWASSEN VAN FISCALE VERMOGENSVOORDELEN	58
4.1. Analyse van het misdrijf	58
4.1.1. Inleiding	58
4.1.2. Analyse van het misdrijf witwassen	58

4.1.2.1. Het materieel bestanddeel	58
a. Geviseerde verrichtingen	58
b. Het bestaan van een basismisdrijf	60
c. Het vermogensvoordeel gegenereerd door het basismisdrijf ..	62
4.1.2.2. Het moreel bestanddeel	65
a. het eerste en het derde witwasmisdrijf	65
b. het tweede witwasmisdrijf	66
4.1.2.3. De dader	66
a. Het principe	66
b. Bijzonderheden i.v.m. het ouderschap	66
4.1.3. Schema van de bestraffing	67
4.1.3.1. Hoofdstraffen	67
a. Natuurlijke personen	67
b. Rechtspersonen	68
4.1.3.2. Verbeurdverklaring	68
a. Het principe	68
b. De verbeurdverklaring ex artikel 505, zesde en zevende lid Sw.	69
c. De verbeurdverklaring ex artikel 42, 3 ^e Sw.	69
4.1.3.3. Andere bijkomende straffen	71
a. Ontzetting uit de burgerlijke en politieke rechten (art. 31, eerste lid j ^o art. 33, eerste lid Sw.)	71
b. De ontzetting van het kiesrecht (art. 31, tweede lid j ^o art. 33bis Sw.)	71
c. Beroepsverbod in de zin van artikel 1, f) van het KB nr. 22 van 24 oktober 1934	71
d. Ontbinding van de rechtspersoon (art. 35 Sw.)	71
4.1.4. Opmerking: wijzigingen op komst?	72
4.2. Interessante overwegingen i.v.m. witwassen in het arrest van het hof van beroep van Gent van 27 juni 2019	72
SOCIALE FRAUDE. OP ZOEK NAAR ORDE IN HET ALLEGAARTJE AAN SOCIAALRECHTELIJKE MISDRIJVEN	75
<i>Koen Nevens</i>	
1. INLEIDING	77
2. HET BEGRIIP ‘SOCIALE FRAUDE’ IN DE FEDERALE WETGEVING	78

3. HET BESTAAN VAN SOCIAALRECHTELIJKE MISDRIJVEN OP HET NIVEAU VAN DE GEWESTEN EN GEMEENSCHAPPEN	83
4. HET BESTAAN VAN SOCIAALRECHTELIJKE MISDRIJVEN DIE GEEN (SOCIALE) FRAUDE ZIJN	85
4.1. Preliminaire beschouwingen	85
4.2. Fraude als vermogensdelict	87
4.3. Fraude als opzettelijk misdrijf	89
4.4. Fraude als een manier van handelen	90
5. BESLUIT	95

DE BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN VAN DE PREVENTIEVE WITWASWET NADER TOEGELICHT MET BIJZONDERE AANDACHT VOOR FISCALE EN SOCIALE FRAUDE _ 97

Philippe de Koster, Caty Grijseels en Perry Timmerman

1. INLEIDING	99
2. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN PREVENTIEVE WITWASWET	100
2.1. Wijzigingen op het vlak van het toepassingsgebied	100
2.1.1. Uitbreiding van het toepassingsgebied ratione personae: nieuwe melders	100
2.1.2. Uitbreiding van het toepassingsgebied ratione materiae: uitbreiding en verfijning van de onderliggende criminele fenomenen aan de definitie van het witwassen van geld	101
2.2. Wijzigingen met betrekking tot melding van verdachte geldmiddelen, verrichtingen en feiten aan de CFI	103
2.2.1. Wat moet er gemeld worden	103
2.2.2. Geen verplichting tot identificatie van de onderliggende criminele activiteit bij de melding van een vermoeden van witwassen van geld . .	105
2.2.3. Weten, vermoeden of redelijke gronden om te vermoeden	106
2.2.4. Tijdstip van de melding van verdachte verrichtingen: gelijkschakeling van alle melders	108
2.3. Rol en bevoegdheden van de CFI	109
2.3.1. Verduidelijking van de filterrol van de CFI en van haar toegevoegde analytische waarde naar de gerechtelijke autoriteiten toe	109

2.3.2. Uitbreiding van het ontvangen en opvragen van informatie: OCMW's ..	110
2.3.3. Nieuwe uitzonderingen op het versterkt beroepsgeheim	110
2.3.4. Vragen om informatie door de gerechtelijke autoriteiten	111
2.3.5. Samenwerking van de CFI met andere FIE's	112
2.4. De Vijfde Antiwitwasrichtlijn met aandacht voor virtuele valuta	113
3. FISCALE FRAUDE	115
3.1. Context	115
3.1.1. De intensifiëring van de automatische gegevensuitwisseling op internationaal niveau	115
3.1.2. De brede draagkracht van het begrip 'ernstige fiscale fraude'	116
3.1.3. De (inter)nationale (media-)aandacht	116
3.1.4. De opeenvolgende rondes fiscale amnestie en haar bijhorende discussies	117
3.1.4.1. Eenmalige Bevrijdende Aangifte	117
3.1.4.2. Eenmalige Bevrijdende Aangifte <i>Bis</i>	117
3.1.4.3. Eenmalige Bevrijdende Aangifte <i>Ter</i>	118
3.1.4.4. Eenmalige Bevrijdende Aangifte <i>Quater</i>	118
3.2. Aanpak	119
3.2.1. Oprichting fiscale cel	119
3.2.2. Samenwerkingsprotocol met de FOD Financiën	119
3.2.3. Uitwisseling van nuttige inlichtingen	119
4. SOCIALE FRAUDE	120
4.1. Context	120
4.2. Aanpak	120
4.2.1. Rechtstreekse toegang tot Dolsis	120
4.2.2. Uitwisseling van nuttige inlichtingen met Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (hierna 'SIOD') en de arbeidsauditeur	121
5. TRENDS	122
5.1. Verhulling van de uiteindelijke begunstigde via schermvennootschappen ..	122
5.2. Vennootschappen die als doorvoerplatform voor witwasverrichtingen dienen	124

5.3. Sociale dumping	125
5.4. Compensatietechniek	126
6. BESLUIT	127
DE MELDINGSPLICHT VAN DE ADVOCaat OVEREENKOMSTIG DE WET VAN 18 SEPTEMBER 2017 TOT VOORKOMING VAN HET WITWASSEN VAN GELD EN DE FINANCIERING VAN TERRORISME EN TOT BEPERKING VAN HET GEBRUIK VAN CONTANTEN	129
<i>Filiep Deruyck</i>	
1. INLEIDING	131
2. DRAAGWIJDTE VAN DE MELDINGSPLICHT	135
2.1. De in aanmerking komende activiteiten	136
2.2. De exceptie van rechtspositie en rechtsgeding	137
2.3. Weten, vermoeden of redelijke gronden hebben om te vermoeden	140
2.4. Het onderliggende misdrijf	143
3. AAN WIE DIENT DE ADVOCaat TE MELDEN?	146
4. DE IMMUNITEIT WEGENS EEN TE GOEDER TROUW VERRICHTE MELDING ...	148
5. DE SANCTIE BIJ DE NIET-NALEVING VAN DE MELDINGSPLICHT	150
ACTUELE PROBLEMEN VAN ADMINISTRATIEVE EN STRAFRECHTELIJKE SANCTIONERING IN HET FISCAAL RECHT.....	153
<i>Joëlle Rozie</i>	
1. INLEIDING, PROBLEEMSTELLING EN AFBAKENING	155
2. ZUIVERE ADMINISTRATIEVE SANCTIONERING	159
2.1. Waarborgen voortvloeiende uit een punitieve fiscaal-administratieve sanctie	159
2.2. Het matigingsprincipe t.a.v. punitieve fiscaal-administratieve sancties	162
2.3. De onzekere uitwerking van de matigingsbevoegdheid	167

3. INTERACTIE TUSSEN STRAFRECHTELIJKE EN ADMINISTRATIEVE SANCTIONERING	171
3.1. Een ideaal handhavingsmechanisme voor fiscale fraude?	171
3.2. Rechtsgevolgen bij het samengaan van het administratief en het strafrechtelijk handhavingsmechanisme	173
4. HET STRAFRECHTELIJK SANCTIONERINGSMECHANISME	175
4.1. Verruimde minnelijke schikking	176
4.2. Voorlopige hechtenis	182
4.3. Actualia bestrafing en straftoemeting	184
4.3.1. Inleidende beschouwingen	184
4.3.2. Hoofdstraffen	186
4.3.2.1. De lege ferenda	187
4.3.3. Bijkomende straffen	189
4.3.3.1. De lege ferenda	192
4.3.4. Deviante sanctionering	194
4.3.4.1. De veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan	194
4.3.4.2. Hoofdelijke gehoudenheid tot betaling van de ontdoken belasting en de intresten	196
4.3.5. Straftoemeting	198
4.3.5.1. Proportionaliteitsprincipe en matiging	198
4.3.5.2. Samenloop	200
 ACTUELE PROBLEMEN VAN ADMINISTRATIEVE EN STRAFRECHTELIJKE SANCTIONERING IN HET SOCIAAL RECHT.....	203
<i>Jos Decoker</i>	
1. DE BESTRAFFING VAN INBREUKEN OP HET SOCIAAL STRAFWETBOEK MET 4 SANCTIENIVEAUS	205
2. HET SOCIAAL STRAFWETBOEK EN HET ALGEMEEN STRAFRECHT	207
3. SOCIAAL STRAFRECHT BUITEN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	208

4. HOOFDSTRAFFEN EN BIJKOMENDE STRAFFEN IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	209
5. GELDBOETES IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	210
6. BESTRAFFING VAN RECHTSPERSONEN	212
7. BIJKOMENDE STRAFFEN IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	215
8. HERHALING IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	218
9. DEELNEMING IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	219
10. VERZACHTENDE OMSTANDIGHEDEN IN HET SOCIAAL STRAFWETBOEK	219
11. BURGERLIJKE AANSPRAKELIJKHEID VAN DE WERKGEVER	220
12. AMBTSHALVE VEROORDELING ARTIKEL 236 SOCIAAL STRAFWETBOEK	220
13. DE BIJZONDERE VERBEURDVERKLARING VAN VERMOGENSVOORDELEN EN HET SOCIAAL STRAFRECHT	223
14. SAMENLOOP MET GEMEENRECHTELIJKE MISDRIJVEN	224
15. ADMINISTRATIEVE SANCTIES	226
HET FISCAAL ADMINISTRATIEF ONDERZOEK IN GEVAL VAN AANWIJZINGEN VAN FISCALE FRAUDE.....	229
<i>Michel Maus en Mehdi Zagheden</i>	
1. INLEIDING: OVER DE NOODZAKELIJKE GETRAPTE ONDERZOEKSBEVOEGDHEID VAN DE FISCALE OVERHEID	231
2. BIJZONDERE ONDERZOEKSBEVOEGDHEDEN EN MELDINGSPLICHTEN BIJ AANWIJZINGEN VAN BELASTINGONTDUIKING	234
2.1. Algemeen	234
2.2. De inhoudelijke draagwijdte van het begrip ‘aanwijzingen van belastingontduiking’	235

3. OVERZICHT VAN DE BIJZONDERE ONDERZOEKSBEVOEGDHEDEN EN VERPLICHTINGEN WANNEER AANWIJZINGEN VAN FRAUDE WORDEN VASTGESTELD	238
3.1. Inkomstenbelastingen	238
3.1.1. De mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van een langere onderzoekstermijn	238
3.1.1.1. De uitbreiding van de onderzoekstermijn bij aanwijzingen van fraude	238
3.1.1.2. De kennisgevingsverplichting ten aanzien van de belastingplichtige	239
<i>a. Algemeen</i>	239
<i>b. De verplichting de aanwijzingen van fraude ter kennis te brengen 'voorafgaand' aan een onderzoekshandeling</i>	240
<i>c. De verplichting van de 'schriftelijke' en 'nauwkeurige' kennisgeving van de aanwijzingen van fraude</i>	241
<i>d. Onderzoekshandelingen waarvoor de voorafgaande kennisgeving noodzakelijk is</i>	243
<i>e. De voorafgaande kennisgeving en de inzage van een strafdossier tijdens de aanvullende onderzoekstermijn ingevolge aanwijzingen van fraude</i>	245
3.1.2. De doorbreking van het bankgeheim	246
3.1.3. De fiscale visitatie	250
3.2. Btw	252
3.3. Vlaamse Codex Fiscaliteit	253
3.4. De Brusselse Codex Fiscale Procedure	254
3.5. Bijzondere meldingsplichten	254
3.5.1. De fiscale meldingsplicht van de ambtenaren van het openbaar ministerie	255
3.5.2. De fiscale meldingsplicht van de Kansspelcommissie	258
4. DE RECHTSPOSITIE VAN DE BELASTINGPLICHTIGE	259
5. CONCLUSIE	262

**TOEGANG, BESLAG EN UNDERCOVER
DE BEVOEGDHEDEN VAN SOCIAAL INSPECTEURS EN POLITIE-INSPECTEURS..... 265**

Nina Pierens

1. INLEIDING	267
2. TOEPASSING VAN HET GEMEEN STRAFRECHT OP DE SOCIALE INSPECTIE	267
3. VERGELIJKING VAN DE BEVOEGDHEDEN VAN DE SOCIALE INSPECTIE MET DE GELIJKLOPENDE BEVOEGDHEDEN VAN POLITIE-INSPECTEURS IN HET GEMEEN STRAFRECHT	270
3.1. Inleiding	270
3.2. Bevoegdheden	271
3.2.1. Toegang tot plaatsen	271
3.2.1.1. Toegang tot plaatsen van de sociaal inspecteurs	271
3.2.1.2. Toegang tot plaatsen van de politie-inspecteurs	272
3.2.1.3. Vergelijking toegang tot de plaatsen	273
3.2.1.4. Tussenconclusie	276
3.2.2. Beslag en verzegeling	277
3.2.2.1. Beslag en verzegeling door sociaal inspecteurs	277
3.2.2.2. Beslag en verzegeling door politie-inspecteurs	277
3.2.2.3. Vergelijking beslag en verzegeling	278
3.2.2.4. Tussenconclusie	281
3.2.3. Mystery shopping	283
3.2.3.1. Relatief nieuwe bevoegdheid van de sociaal inspecteurs	283
3.2.3.2. Vergelijking gemeen strafrecht: de infiltratie	285
3.2.3.3. Voorafgaand akkoord van een magistraat en het plegen van misdrijven	287
<i>a. Het voorafgaand akkoord van een magistraat .....</i>	<i>287</i>
<i>b. Het plegen van misdrijven en de proportionaliteit .....</i>	<i>291</i>
3.2.3.4. Tussenconclusie	293
4. EINDCONCLUSIE	293

**HANDHAVING SOCIAAL RECHT OVER DE GRENZEN HEEN: EEN PAAR PIJNPUNTEN
EN BEDENKINGEN..... 297**

Yves Jorens

1. HET BELGISCH KADER VAN SAMENWERKING MET BUITENLANDSE INSPECTIEDIENSTEN: DE TERRITORIALE GEBONDENHEID VOOR BELGISCHE INSPECTEURS	301
1.1. Samenwerking op internationaal vlak	301
1.2. Uitwisseling van (persoons)gegevens: wat kan en wat mag niet?	306
1.2.1. De strijd tegen sociale fraude of toch maar bescherming van persoonsgegevens?	308
1.2.2. De regelgeving	313
1.2.3. Databanken als instrument voor de strijd tegen sociale fraude: het ultieme instrument?	319
1.2.4. Bescherming van persoonsgegevens bij uitwisseling: wettelijke vereisten	323
1.3. De bescherming van de persoonsgegevens en beyond	329
1.4. Privacy en gegevensuitwisseling: ook de Europese sociale reglementering volgt!	335
2. HET EUROPEES KADER VAN SAMENWERKING	339
2.1. De Europese basis voor de samenwerking	339
2.2. Samenwerking in de Europese sociale reglementering	342
2.3. De principes van samenwerking	349
2.3.1. Gehoor geven aan met redenen omklede verzoeken	349
2.3.2. Toezenden en betekenen van stukken	349
2.3.3. Informatieplicht voor betrokkenen	349
2.3.4. Tijdslimiet	350
2.3.5. Principe van gelijkwaardige toegang tot gegevens	351
2.3.6. <i>'Ex officio'</i> informatieplicht	351
2.3.7. Kosten	352
2.3.8. Praktische uitvoering van samenwerking	353
2.3.9. Verdere samenwerking	353
2.3.10. Actieve participatie	353

2.4. Een gebrek aan samenwerking: wat dan?	360
2.4.1. Het Europees voorbeeld bij uitstek: het A1-formulier	360
2.4.2. Geen samenwerking vereist bij bedrog?	365
2.4.3. De gevolgen van een gebrekkige samenwerking	369
3. SAMENWERKING IN DE STRIJD TEGEN GRENSOVERSCHRIJDENDE	
SOCIALE FRAUDE: ENKELE AANBEVELINGEN VOOR VERDERE STAPPEN	377
HET ZWIJGRECHT EN NIET-MEEWERKRECHT IN DE RECHTSPRAAK VAN HET EHRM	
MET ENKELE REFLECTIES VANUIT HET BELGISCH FISCAAL (SANCTIE)RECHT.	387
<i>Léon. C.A. Wijsman en Mark Delanote</i>	
1. INLEIDING	389
2. PLAATSBEPALING; OPKOMST EN ONTWIKKELING VAN HET <i>NEMO</i>	
<i>TENETUR</i>-BEGINSEL	389
2.1. Algemeen	389
2.2. Erkenning <i>nemo tenetur</i> door het EHRM; verhouding met artikel 14,	
derde lid, onderdeel g IVBPR	391
2.3. Erkenning <i>nemo tenetur</i> door het HvJ	391
3. STRAATSBURGSE CONTEXT VAN HET RECHT TEGEN GEDWONGEN	
ZELFBELASTING	392
3.1. EVRM-corporus	392
3.2. Het recht op een behoorlijk strafproces in artikel 6 EVRM	394
3.2.1. Inleiding	394
3.2.2. “Criminal”-begrip	395
3.2.3. “Charge”-begrip	395
3.2.4. Karakteristieken van het recht op een behoorlijk strafproces	396
4. <i>NEMO TENETUR</i>-RECHTSPRAAK EHRM IS IN ONTWIKKELING	397
4.1. Huidige stand van zaken	397
4.2. Grondslagen van het recht tegen gedwongen zelfbelasting geven (enig)	
houvast	398
4.2.1. Inleiding	398

4.2.2. Betrouwbaarheid van het bewijs	398
4.2.3. Menselijke waardigheid en autonomie	399
4.2.4. Andere grondslagen?	400
5. TOEPASSINGSBEREIK VAN HET RECHT TEGEN GEDWONGEN	
ZELFBELASTING	400
5.1. Inleiding	400
5.2. Toepassingsbereik van het zwijgrecht	401
5.2.1. Dwang tot zelfbelasting in een strafcontext	401
5.2.2. Mogelijk belastend karakter afgedwongen verklaring	403
5.2.3. Vereiste strafcontext	405
5.3. Toepassingsbereik van het niet-meewerkrecht	407
5.3.1. Funke, J.B.: verkapte verklaring omtrent bestaan documenten bij gedwongen afgifte ervan; bestaan versus beschikbaarheid	407
5.3.2. Jalloh: niet-meewerkrecht heeft zelfstandige betekenis; schending artikel 3 EVRM	408
5.3.3. Chambaz: schending artikel 3 EVRM lijkt niet beslissend voor de toepasselijkheid van het niet-meewerkrecht op de gedwongen verkrijging van “real evidence”	409
5.4. Voorlopige slotsom betreffende het toepassingsbereik van het recht tegen gedwongen zelfbelasting	410
5.5. Latente werking van het niet-meewerkrecht vóór de criminal charge	412
5.5.1. Inleiding	412
5.5.2. Latente werking wordt manifest na de criminal charge; bewijsverbod ..	413
6. SCHENDING VAN HET RECHT TEGEN GEDWONGEN ZELFBELASTING	414
6.1. Drie toetsingsfactoren voor schending	414
6.2. Ontoelaatbare dwang	415
6.2.1. Inleiding	415
6.2.2. Juridische dwangmaatregelen	416
6.2.3. Dwangmaatregelen van feitelijke aard	418
6.2.4. Andere aspecten	419
6.3. Procedurele waarborgen	419
6.3.1. Inleiding	419

6.3.2. Preventie of herstel van een aantasting?	420
6.3.3. Waarborgen betreffende de bewijsgaring bij de verdachte; vooronderzoek	423
6.3.4. Waarborgen betreffende de bewijsvoering tegen de verdachte	424
6.3.5. Bewijsuitsluiting als compenserende waarborg	424
6.4. Belastend gebruik afgedwongen medewerking	426
6.4.1. Verdachte heeft medewerking verleend	426
6.4.2. Verdachte heeft medewerking geweigerd	427
7. PUBLIEK BELANG	428
7.1. Algemeen; relatie met de toetsingsfactoren voor schending	428
7.2. Gewicht publiek belang neemt toe	429
LES PREUVES ILLÉGALES DANS L'ENQUÊTE DES INSPECTEURS SOCIAUX.....	431
<i>Fabienne Kéfer</i>	
1. INTRODUCTION	433
2. DU PRINCIPE DE LÉGALITÉ DE LA PREUVE À LA JURISPRUDENCE ANTIGONE	436
3. LA PREUVE ET LA DÉCISION ADMINISTRATIVE	440
4. LES VICES CONDUISANT À L'ÉCARTEMENT DE LA PREUVE IRRÉGULIÈRE	447
4.1. La violation d'une formalité prescrite à peine de nullité	447
4.2. Le défaut de fiabilité de la preuve	450
4.3. La violation du principe général du raisonnable	452
4.4. La violation du droit au procès équitable	452
5. CONCLUSION	461
ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS IN DE FISCALE BEWIJSVOERING.....	463
<i>Sylvie De Raedt</i>	
1. INLEIDING EN OPZET VAN DE BIJDRAGE	465

2. WAT IS ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS?	468
3. DE ONTERECHE KOPPELING VAN HET LOT VAN HET ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS MET HET LOT VAN DE ONREGELMATIGE ONDERZOEKSDAAD	471
4. WAT IS HET LOT VAN HET ONRECHTMATIG VERKREGEN BEWIJS SINDS CASSATIE 22 MEI 2015?	474
4.1. Wanneer moet de rechter de fiscale Antigooncriteria controleren?	474
4.2. Analyse van de fiscale Antigooncriteria	476
4.2.1. Het criterium van de uitdrukkelijke wettelijke sanctie	476
4.2.2. Het criterium van het eerlijk proces	476
4.2.3. Het criterium van de beginselen van behoorlijk bestuur	482
5. HET OORDEEL VAN DE SUPRANATIONALE RECHTSCOLLEGES OVER DE BELGISCHE ANTIGOONDOCTRINE IN FISCALE ZAKEN	484
6. HOE MOET HET NU VERDER – WETGEVEND INITIATIEF?	491
HET ONREGELMATIG BEWIJS IN STRAFZAKEN: EEN POGING TOT EEN STAND VAN ZAKEN	495
<i>Filip Van Volsem</i>	
1. INLEIDING	497
2. HET LOT VAN HET ONREGELMATIG BEWIJS: ALGEMENE PRINCIPES EN DE PRÉ-ANTIGOON-PERIODE	498
2.1. De klassieke benadering: een resolute bewijsuitsluiting met inbegrip van het afgeleid bewijs, geen onontvankelijkheid van de strafvordering	498
2.2. De bewijslast van de onregelmatigheid	500
2.3. Het gebruik van onregelmatig bewijs door de beklaagde	501
2.4. Het Hof van Cassatie: een relativering van de resolute bewijsuitsluiting in twee fasen: de onschuldige politiemans of aangever en het onderscheid tussen aangifte en bewijs van het misdrijf	502
3. BEWIJS VERSUS INLICHTING EN BINNENLANDS VERSUS BUITENLANDS BEWIJS	504

3.1. Algemeen	504
3.2. Het onderscheid tussen inlichting en bewijs: een inlichting is geen bewijs ..	505
3.2.1. Algemeen	505
3.2.2. Rechtmatigheidsvereiste en bewijslast	505
3.2.3. Het toetsingscriterium bij onregelmatig verkregen inlichtingen: het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd	506
3.2.4. Toepassingsgevallen	507
3.3. Buitenlands bewijs	509
4. DE VOORVRAAG: IS HET BEWIJS ONREGELMATIG VERKREGEN?	510
4.1. Voorafgaandelijk: de vereiste van tegenspraak	510
4.2. De toets of het bewijs onregelmatig is verkregen	510
5. HET WETTELIJK VERBOD OP HET GEBRUIK VAN BEPAALDE GEGEVENS ALS BEWIJS OF DE WETTELIJKE BEPERKING VAN DE BEWIJSWAARDE VAN BEPAALE BEWIJSgegevens	512
5.1. Algemeen	512
5.2. De regeling inzake jeugdbescherming	513
5.3. De regeling bij bemiddeling, voorafgaande erkenning van schuld en spijtoptanten	514
5.4. Bewijs waaraan de wetgever slechts een beperkte bewijswaarde toekent ..	516
6. EEN JURISPRUDENTIËLE CONSTRUCTIE: DE ANTIGOON-RECHTSPRAAK VAN HET HOF VAN CASSATIE	517
6.1. Het Antigoon-arrest	517
6.2. Het eerste uitsluitingscriterium: de regelgever heeft zelf in sanctie voorzien	518
6.3. Het tweede criterium: de (on)betrouwbaarheid van het bewijs	519
6.4. Het derde criterium: het recht op een eerlijk proces: algemeen	520
6.5. Het derde criterium: de subcriteria ter beoordeling van de strijdigheid van het recht op een eerlijk proces	520
6.6. Het derde criterium: een zaak voor de feitenrechter, met een marginale toets voor het Hof van Cassatie	523

6.7. De Antigoon-toets: een verplichting voor de rechter en de bewijsuitsluiting is de uitzondering	524
6.8. De Antigoon-toets: ook bij miskenning van door de Grondwet en verdragen beschermde rechten	524
6.9. Diverse toepassingsgevallen	525
6.10. Een (inmiddels verdwenen) jurisprudentiële uitzondering op de regel van de drie Antigoon-criteria: geen Antigoon ingeval van een onregelmatigheid die de intrinsieke kwaliteit van het bewijs aantast	527
6.11. Een (inmiddels verdwenen) jurisprudentiële uitzondering op de regel van de drie Antigoon-criteria: geen Antigoon bij een miskenning van de substantiële vormvereisten die raakt aan de organisatie van hoven en rechtbanken	528
7. DE WETGEVER KOMT TUSSEN: DE INVOERING VAN ARTIKEL 32 VOORAFGAANDE TITEL WETBOEK VAN STRAFVORDERING	530
7.1. De wet van 24 oktober 2013 tot wijziging van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering wat betreft de nietigheden: algemeen ...	530
7.2. Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering: onmiddellijke toepassing	532
7.3. Het eerste criterium: op straffe van nietigheid	533
7.4. Het tweede criterium: de aantasting van de betrouwbaarheid van het bewijs	534
7.5. Het derde criterium: de strijdigheid van het gebruik met het recht op een eerlijk proces: toetsing en subcriteria	535
7.6. Het derde criterium: de onaantastbare beoordeling door de feitenrechter en de marginale toets door het Hof van Cassatie	537
7.7. Het verdwijnen van twee jurisprudentiële uitzonderingen op de Antigoon-toets: regels ter waarborging van de intrinsieke kwaliteit van het bijzonder gereguleerd bewijs en de substantiële vormvereisten ...	538
7.7.1. De regels ter waarborging van de intrinsieke kwaliteit van bijzonder gereguleerd bewijs	538
7.7.2. De substantiële vormvereisten die verband houden met de organisatie van hoven en rechtbanken	540

7.8. Het brede toepassingsgebied van de Antigoon-toets: ook bij overtreding van normen die beogen grondrechten te beschermen	541
7.9. De brede toepassing van de Antigoon-toets in de (cassatie-)rechtspraak	542
8. DE WET BUITENLANDS BEWIJS	545
8.1. Algemeen	545
8.2. De door de rechter uit te voeren toets: algemeen	545
8.3. De door de rechter uit te voeren toets: het eerste criterium	546
8.4. De door de rechter uit te voeren toets: het tweede criterium	547
8.5. De door de rechter uit te voeren toets: het derde criterium	547
8.6. Een aanvoeringsplicht voor de partij die zich op de onregelmatigheid beroept	548
8.7. Kennis van het buitenlands strafdossier	548
8.8. De motiveringsplicht	549
8.9. Ook het onderzoeksgerecht moet toetsen	549
9. ANDERE SANCTIONERINGSSYSTEMEN IN HET BELGISCH STRAFPROCESRECHT	550
9.1. De bijzondere wettelijke regeling in geval van provocatie	550
9.2. De regeling in geval van verklaringen afgelegd miskenning van Salduz-rechten	551
9.3. De aangifteregeling voor fiscale ambtenaren	552
10. HET GRONDWETTELIJK HOF EN ANTIGOON	553
11. HET EHRM EN ANTIGOON	554
12. WAT BRENGT DE TOEKOMST: HET WETSVORSTEL HOUDENDE HET WETBOEK VAN STRAFPROCESRECHT	557
13. SCHEMATISCH OVERZICHT: HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE (?) REGELING	561

**DE IMPACT VAN DE REGELINGEN MET DE FISCALE EN SOCIALE ADMINISTRATIE
OP DE STRAFVORDERING..... 563**

Philip Traest en Stijn De Meulenaer

1. INLEIDING	565
2. DE MINNELIJKE SCHIKKING	565
2.1. Inleiding	565
2.2. Voorgeschiedenis	566
2.3. Toepassingsvoorwaarden	568
2.4. Het voorstel tot minnelijke schikking	571
2.5. De rol en tussenkomst van de fiscale en/of sociale administratie	577
2.6. De bekrachtiging van de minnelijke schikking door de rechter	580
2.7. Vertrouwelijkheid van de onderhandelingen	584
2.8. Besluit	587
3. BESPREKING VAN 3 ‘ALTERNATIEVE’ REGELINGSVORMEN	589
3.1. De voorafgaande erkenning van schuld – artikel 216 Sv.	589
3.1.1. Inleiding	589
3.1.2. Het materieel toepassingsgebied	590
3.1.2.1. Het initiatiefrecht ligt bij het parket	590
3.1.2.2. Breed toepassingsgebied met enkele uitzonderingen	591
3.1.2.3. Ook voor fiscale en sociale fraude	591
3.1.3. Het procedureel toepassingsgebied	592
3.1.3.1. Het tijdstip waarop de procedure kan ingesteld worden	592
3.1.3.2. Het verloop van de procedure	592
a. <i>Verplichte bijstand advocaat</i>	592
b. <i>Terbeschikkingstelling van het strafdossier</i>	593
c. <i>Mededeling voorstel op ‘interne zitting’</i>	593
d. <i>Bekrachtiging akkoord in overeenkomst</i>	593
e. <i>Zitting voor de rechtbank ten gronde</i>	594
f. <i>Controle door de rechtbank</i>	595
g. <i>De mogelijkheden van de fiscus / sociale zekerheid op de controlezitting</i>	595
3.2. De transactie inzake douane en accijnzen – artikel 263 AWDA	596

3.2.1. Inleiding	596
3.2.2. Het materieel toepassingsgebied	598
3.2.2.1. Het initiatiefrecht ligt bij de administratie	598
3.2.2.2. De voorwaarden	598
3.2.3. Het procedureel toepassingsgebied	599
3.2.3.1. Het tijdstip waarop de procedure kan ingesteld worden	599
3.2.3.2. Het gevolg van een geslaagde transactie	599
3.3. De fiscale en sociale regularisatie – artikel 10 W. 21 juli 2016	600
3.3.1. Inleiding	600
3.3.2. Het voorwerp van een regularisatie	601
3.3.2.1. De fiscale regularisatie	601
<i>a. Regularisatie voor niet fiscaal verjaarde gewone fiscale fraude .....</i>	<i>602</i>
<i>b. Regularisatie voor fiscaal verjaard kapitaal .....</i>	<i>602</i>
3.3.2.2. De sociale regularisatie	603
3.3.3. De gevolgen van een geslaagde regularisatie	604
3.3.3.1. De fiscaalrechtelijke en sociaalrechtelijke gevolgen	604
3.3.3.2. De strafrechtelijke gevolgen	604
<i>a. De strafrechtelijke gevolgen van een fiscale regularisatie ...</i>	<i>604</i>
<i>b. De strafrechtelijke gevolgen van een sociale regularisatie ..</i>	<i>606</i>
3.3.3.3. De burgerrechtelijke gevolgen	606
3.4. Besluit	606
NE BIS IN IDEM EN UNA VIA IN HET FISCAAL HANDHAVINGSRECHT.....	609
<i>Eric Van Dooren en Michel Rozie</i>	
1. INLEIDING	611
2. VERBOD VAN DUBBELE VERVOLGING EN SANCTIONERING	612
2.1. Het ne bis in idem-beginsel	612
2.2. Het bis-aspect van het ne bis in idem-beginsel in de recente rechtspraak van het EHRM en het HvJ	613
2.3. Het verdisconteren van fiscaal administratieve sancties in de straftoemeting	615
3. UNA VIA VOOR HET VONNISGERECHT: DE INKANTELING VAN FISCALE BETWISTINGEN IN HET STRAFPROCES	620

3.1. Wording en ambitie	620
3.2. Potentiële verschijningsvormen van de belastingschuld voor de strafrechter	624
3.2.1. De belastingschuld als schadevergoeding	624
3.2.2. De belastingschuld als straf	627
3.2.3. De belastingschuld als voorwerp van een autonome eis	629
3.3. Artikel 4bis V.T.Sv.	631
3.4. Evaluatie	641
NON BIS IN IDEM EN UNA VIA IN HET SOCIAAL HANDHAVINGSRECHT	645
<i>Marie-Julie Horseele en Johan Put</i>	
1. INLEIDING	647
2. HET STRAFRECHTELIJK KARAKTER VAN DE PROCEDURE – BIS	650
2.1. Theoretische grondslag: de Engelcriteria	650
2.2. Praktisch toegepast: de Belgische sociaalrechtelijke administratieve sancties	652
2.3. Strafrechtelijk van aard	653
2.4. Niet-strafrechtelijk van aard	655
2.5. Zijn er nog vragen?	659
3. DEZELFDE FEITEN – IDEM	660
3.1. Theoretische grondslag: Idem factum	660
3.2. Praktisch toegepast: een geheel van materiële feiten als grondslag voor meerdere vervolgingen voor sociaalrechtelijke overtredingen	663
3.3. Zijn er nog vragen?	666
4. EEN TWEEDE VERVOLGING OF BERECHTING – NON BIS	667
4.1. Theoretische grondslag: voldoende substantiële en temporele samenhang	667
4.1.1. Vóór het arrest A en B/Noorwegen	667
4.1.2. Het arrest A en B/Noorwegen	669
4.1.3. Na het arrest A en B/Noorwegen	672

4.2. Praktisch toegepast: Samenhangendheid van duale vervolgingen in het sociaal recht	676
4.3. Zijn er nog vragen?	678
5. BESLUIT	683
HET EUROPEES OPENBAAR MINISTERIE: EEN NIEUWE SPELER IN HET GERECHTELIJK LANDSCHAP	685
<i>Yves Van Den Berge</i>	
1. INLEIDING EN ONTSTAANSGESCHIEDENIS	687
2. REDENEN VOOR DE OPRICHTING VAN HET EUROPEES OPENBAAR MINISTERIE	689
3. INSTELLING, TAKEN EN BASISBEGINSELEN VAN HET EOM	690
4. STRUCTUUR EN BESLISSINGSNIVEAUS VAN HET EOM	691
4.1. Algemeen	691
4.2. Entiteiten op centraal niveau	692
4.2.1. De Europese hoofdaanklager (art. 11 EOM-Verordening)	692
4.2.2. De Europese aanklagers (art. 12 EOM-Verordening)	692
4.2.3. Het college (art. 9 EOM-Verordening)	693
4.2.4. De permanente kamers (art. 10 EOM-Verordening)	693
4.3. Gedelegeerde Europese aanklagers (art. 13 en 17 EOM-Verordening)	694
5. BEVOEGDHEID VAN HET EOM	695
5.1. Materiële bevoegdheid	695
5.1.1. Algemeen	695
5.1.2. Feiten rechtstreeks strafbaar gesteld door de PIF-Richtlijn (art. 22, eerste lid EOM-Verordening)	696
5.1.3. Deelneming aan een criminele organisatie (art. 22, tweede lid EOM-Verordening)	698
5.1.4. Andere feiten die onlosmakelijk verbonden zijn (art. 22, derde lid EOM-Verordening)	699
5.1.5. Uitzonderingen op de materiële bevoegdheden (art. 22 en 25 EOM-Verordening)	699

5.2. Territoriale en personele bevoegdheid	700
6. UITOEFENING VAN DE BEVOEGDHEID VAN HET EOM	701
6.1. Gedeelde/gezamenlijke bevoegdheid	701
6.2. Melding en kennisname van misdrijven	702
6.3. Registratie en controle van informatie	703
6.4. Instellen van een onderzoek en toewijzen van de bevoegdheden binnen het EOM	703
6.5. Recht van evocatie	704
7. BEHANDELING VAN EEN STRAFDOSSIER	705
7.1. Tijdens het onderzoek	705
7.1.1. In de lidstaat	705
7.1.2. In meerdere lidstaten	706
7.2. Verwijzingen naar en overdrachten van procesvoering aan de nationale autoriteiten	707
7.3. Bij de beëindiging van het onderzoek	708
8. BESLISSINGEN NA HET ONDERZOEK	709
8.1. Algemeen	709
8.2. Strafvervolgning voor de nationale rechter	709
8.3. Sepot	710
8.4. Vereenvoudigde strafvervolgingsprocedure	711
9. RECHTSBESCHERMING BIJ VERVOLGING DOOR HET EOM	712
10. RECHTERLIJKE TOETSING DOOR DE NATIONALE RECHTER EN HET HOF VAN JUSTITIE	713
10.1. Door de nationale rechter	713
10.2. Door het Hof van Justitie van de Europese Unie	713
11. IMPLEMENTATIE VAN HET EOM IN DE BELGISCHE RECHTSORDE	714
12. BESLUIT	715